

Луцишин Галина Іванівна
Корнат Леся Ярославівна

Особливості співпраці України та Литовської Республіки у сфері національної безпеки та оборони у період 2000–2021 рр.

УДК 327:341.24
DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2021-1.16>

Луцишин Галина Іванівна
доктор політичних наук, професор,
завідувач кафедри політології
та міжнародних відносин
Національного університету
«Львівська політехніка»
вул. Степана Бандери, 12,
Львів, Україна

Корнат Леся Ярославівна
кандидат наук з державного управління,
асистент кафедри політології
та міжнародних відносин
Національного університету
«Львівська політехніка»
вул. Степана Бандери, 12,
Львів, Україна

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю зміцнення взаємин України та Литви в контексті гарантії безпеки європейського простору, Балтійського та Чорноморського регіонів зокрема, використання досвіду Литовської Республіки щодо членства в НАТО та ЄС, а також досвіду України у протистоянні військовій агресії Російської Федерації. У статті розглянуто особливості співпраці України та Литовської Республіки впродовж 2000–2021 рр. у військовій сфері. Здійснено аналіз трансформації військового співробітництва між цими країнами в умовах агресії Російської Федерації щодо України, окупації частини Луганської та Донецької областей та Криму, а також в умовах гібридної війни, спільних безпекових викликів та загроз із боку РФ. Досліджено нормативно-правову базу цих взаємин. Здійснено аналіз трансформації напрямів військового співробітництва задля протидії російській агресії щодо України та загрози безпеці країн Балтії, зокрема створення військового формування «ЛИТПОЛУКРБРИГ». Метою дослідження є комплексний аналіз співпраці України та Литви у військовій сфері для підвищення безпеки європейського простору та узгодження дій щодо подолання спільних проблем у цій сфері. У роботі застосовано такі методи дослідження, як історичний, системний, структурно-функціональний. Зроблено висновок про важливість співробітництва України та Литви у військовій сфері як одного з інструментів підвищення обороноздатності та забезпечення територіальної цілісності, протистояння військовій агресії. Співпраця з безпеки та оборони між нашими країнами відкриває перед Україною перспективу тісної співпраці з країною НАТО без членства в Альянсі. З іншого боку, досвід українських військових, отриманий в умовах російсько-української війни, є важливим з огляду на агресивну та непередбачувану політику Росії щодо балтійських та скандинавських країн. Партнерські відносини між нашими країнами у досліджуваній нами період 2000–2021 рр. є взаємокорисними, стійкими, а також постійно розвиваються. Співробітництво з країнами – членами НАТО сприяє вдосконаленню системи національної безпеки, модернізації та реформуванню Збройних сил України.

Ключові слова: національна безпека, регіональна безпека, співпраця у військовій сфері, співпраця України та Литовської Республіки, НАТО.

Вступ. Взаємини України та Литви мають тривалу історію та набули цілком іншого змісту у 1991 р. з відновленням національних держав після розпаду Радянського Союзу. Дипломатичні відносини між Україною та Литовською Республікою встановлено 12 грудня 1991 р. Важливу роль у розвитку співпраці України та Литви у XXI столітті відіграє співробітництво у військовій сфері, яке є важливим компонентом як національної безпеки, так і безпеки у європейському регіоні. Проте договір про військове співробітництво між державами, укладений лише у 2000 р. і поновлений у 2011 р., є комплексним документом та передбачає розвиток стратегічного партнерства у цій сфері. Новий крок цієї співпраці пов'язаний зі вступом Литовської Республіки у Європейський Союз та НАТО. Йдеться про співробітництво задля підвищення відповідності ЗСУ стандартам НАТО та їхньої здатності до кооперації з військовими силами країн – членів Альянсу, участь у спільних миротворчих операціях, надання різнопланової допомоги Україні в умовах агресії Російської Федерації.

Мета та завдання. Метою дослідження є аналіз особливостей співпраці України та Литви у сфері безпеки та оборони впродовж 2000–2021 рр. Відповідно до мети, завданнями є аналіз дина-

міки трансформації україно-литовської співпраці у сфері безпеки та оборони впродовж зазначеного періоду; дослідження нормативно-правової бази україно-литовського співробітництва у військовій сфері; аналіз основних напрямів співпраці у військовій сфері.

Методи дослідження. Для вирішення завдань використано комплекс загальнонаукових методів. Зокрема, були використані такі методи, як історичний (дослідження формування та динаміки розвитку військового співробітництва у зазначений період між країнами, формування договірно-правової бази); системний, що дав змогу дослідити співпрацю у військовій сфері як складну систему взаємопов'язаних послідовних дій, елемент міжнародної безпеки; структурно-функціональний (дослідження системи безпеки у європейському регіоні, встановлення взаємозв'язку між її складовими частинами та функціями).

Результати. Україно-литовське співробітництво у сфері безпеки та оборони є одним з інструментів підвищення обороноздатності України, забезпечення територіальної цілісності та сталого розвитку, протистояння військовій агресії. Співпраця з країнами – членами НАТО сприяє вдосконаленню системи національної безпеки, модернізації

та реформуванню збройних сил, що є вкрай важливим в умовах окупації частини території України та ведення бойових дій на Донбасі. Успіхи Литви у військовій сфері, модернізації та реформуванні збройних сил відповідно до стандартів НАТО, подібність геополітичного положення та схожі безпекові виклики й загрози дають можливість Україні певним чином використовувати досвід Литовської Республіки у сфері безпеки та оборони.

Як уже зазначалося, початок військової співпраці України з Литовською Республікою та іншими країнами Балтії було закладено одразу з відновленням незалежності після розпаду СРСР і встановленням дипломатичних відносин. Аналізуючи офіційно доступні матеріали, нормативні документи, відомості національних міністерств оборони та органів виконавчої влади, доступну статистичну інформацію, інтерв'ю уповноважених осіб, повідомлення ЗМІ, можемо умовно здійснити періодизацію цих взаємин у досліджуваній нами період залежно від їх інтенсивності.

1) Становлення україно-литовської співпраці у військовій сфері, зокрема підписання взаємних зобов'язань, укладення відповідних міжвідомчих угод, які безпосередньо стосувалися співпраці у військовій галузі (2000–2004 рр.).

2) Розвиток співпраці зі вступом Литви у НАТО, сприяння євроатлантичному руху України, зокрема, через надання консультацій з питань оборонного характеру, адаптації Збройних сил України до стандартів НАТО задля отримання членства в Альянсі, співробітництво у рамках діалогу України з НАТО, модернізацію українського оборонного й безпекового середовища (2004–2010 рр.).

3) Послаблення співпраці та усіх євроатлантичних програм (з обранням у лютому 2010 р. президентом України В. Януковича), коли Україна відклала своє рішення про вступ до НАТО. На невизначений термін було відкладено домовленість про створення міжнаціонального військового формування. Згортання чіткого євроінтеграційного курсу вплинуло на взаємини (2010–2014 рр.).

4) Активізація та поглиблення українсько-литовського співробітництва у військовій сфері, дотримання міжнародних стандартів безпеки у зв'язку зі збройною агресією Російської Федерації, порушенням територіальної цілісності та суверенітету України; окупацією нею українських Криму та частин Донецької та Луганської областей і створенням на останніх підконтрольних їй ДНР/ЛНР. Створення спільного військового формування. Розширення напрямів співробітництва (2014–2021 рр.).

За інформацією Посольства України у Литовській Республіці, сьогодні співробітництво між Україною та Литовською Республікою регулюється понад 165 двосторонніми документами, серед яких 6 міждержавних, 32 міждержавні, 58 міжвідомчих угод, 2 документи про міжпарламентське спів-

робітництво, а також понад 75 інших двосторонніх документів. Ключовими документами при цьому є Спільна заява Президента України і Президента Литовської Республіки (від 12 травня 2008 р.), у якій зафіксовано, що відносини між Україною та Литовською Республікою набули рівня стратегічного партнерства; Спільна декларація про розвиток стратегічного партнерства між Україною та Литовською Республікою на період 2020–2024 рр., підписана Главами двох Держав 27 листопада 2019 р.; Меморандум про взаєморозуміння стосовно співробітництва у галузі військової географії між Міністерством оборони України та Міністерством охорони краю Литовської Республіки; Декларація про наміри між Міністерством оборони України та Міністерством національної оборони Литовської Республіки щодо співробітництва з кібербезпеки від 27 листопада 2019 р. [1].

У перші роки незалежності, формуючи власні збройні сили, Литва зіштовхнулася з проблемами у військовій сфері через відсутність чіткої правової і законодавчої бази, а також економічні виклики, що стояли перед збройними силами. Оборонна стратегія та військова доктрина Литовської Республіки викладена у «Конституційному акті про неприєднання Литовської Республіки до пострадянських Східних союзів» від 12 червня 1992 р., Законі Литовської Республіки про основи національної безпеки від 19 грудня 1996 р., договорі з Північноатлантичним Альянсом від 10 березня 2004 р., Стратегії національної безпеки від 26 січня 2017 р. тощо.

29 березня 2004 р. Литва стала повноправним членом НАТО. Серед основних ініціатив країни, пов'язаних з НАТО, названо підтримку політики відкритих дверей НАТО та прагнення України до членства в НАТО [12]. Співпраця з безпеки та оборони між нашими країнами відкриває перед Україною перспективу тісної співпраці з країною НАТО без членства в Альянсі. З іншого боку, досвід українських військових, отриманий в умовах російсько-української війни, є важливим з огляду на агресивну й непередбачувану політику Росії щодо балтійських та скандинавських країн.

Про незмінність курсу співробітництва та важливість партнерства з країнами – членами НАТО свідчить той факт, що 25 лютого 2021 р. Президент України Володимир Зеленський підписав указ про затвердження положення про річні національні програми під егідою Комісії «Україна – НАТО». Ця програма є системним документом, що розробляється щорічно й визначає реформи, які необхідно впровадити в Україні для досягнення критеріїв членства в НАТО, визначених Планом дій щодо членства в НАТО. У програмі головний акцент робиться на зусиллях держави, спрямованих на забезпечення прав і свобод, безпеки та добробуту людини як ключового суб'єкта національної

безпеки, а також рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. Уряду доручено щорічно забезпечувати розроблення проекту національної програми на відповідний рік; затвердження заходів щодо виконання річної національної програми та показників ефективності її виконання; координацію діяльності центральних органів виконавчої влади та інших державних органів з моніторингу та оцінювання результатів виконання Річної національної програми; регулярне інформування громадськості про хід та результати виконання річної національної програми [10]. Також повідомлялося, що Україна й НАТО за участю Литви у 2021 р. проведуть на українській території спільні командно-штабні навчання під назвою «Незламна стійкість».

Як було зазначено вище, основні засади партнерства України та Литви у сфері безпеки та оборони регламентуються Угодою між Міністерством оборони України та Міністерством охорони краю Литовської Республіки стосовно співробітництва у сфері оборони, що поновлена 13 квітня 2011 р. (далі – Угода). Відповідно до цього стратегічного документа, міжнародне оборонне співробітництво є важливим елементом безпеки й стабільності в Євроатлантичному регіоні та передбачає співпрацю у різноманітних галузях безпеки та оборони, а саме у галузях демократичного контролю над збройними силами; освіти та навчання; командування; управління та зв'язку; міжнародних операцій з підтримання миру та проведення гуманітарних операцій; у питаннях, пов'язаних з формуванням та функціонуванням багатонаціональних підрозділів, та інших галузях, що належать до компетенції сторін і становлять спільний інтерес [8].

Також Угодою передбачено різноманітні форми співробітництва, зокрема проведення зустрічей експертів та обміну досвідом у погоджених галузях співробітництва; проведення консультацій, спільну участь у багатонаціональних проєктах та міжнародних операціях; підготовку військових фахівців у військових навчальних закладах та шляхом стажування; військові навчання цивільного персоналу та обмін інформацією. Отже, Угода є комплексним документом і спрямована на розвиток стратегічного партнерства між двома державами.

Український дослідник І. Туряниця зазначає, що Україна є однією з країн, військова співпраця з якою є пріоритетною для Литовської Республіки [6, с. 60–63]. Литва зацікавлена у використанні українських потужностей для підтримання в боєздатному стані наявних на озброєнні радянських зразків, а саме в ремонті й технічному обслуговуванні техніки та озброєння на українських підприємствах [7, с. 43]. У 2017 р. між українським державним концерном «Укроборонпром» та Литовською безпековою та оборонною промисловою асоціацією було підписано меморандум про співпрацю, який окреслює вектори партнерства [22, с. 90].

Одним з аспектів військового співробітництва між Україною і Литвою є також участь спільних військових формувань у миротворчих цілях. Зокрема, 13 березня 2007 р. підписано «Технічну угоду між Міністерством оборони України та Міністерством охорони краю Литовської Республіки щодо направлення миротворчого персоналу України для виконання завдань у складі литовської групи з реконструкції афганської провінції Гор, що діє в рамках Міжнародних сил сприяння безпеці в Ісламській Республіці Афганістан» (втратила чинність 14 листопада 2008 р.).

Успішний досвід співпраці у складі спільних формувань дав поштовх до розвитку подальшого співробітництва. 14 червня 2007 р. під час зустрічі міністрів оборони ЄС було ухвалено рішення щодо створення багатонаціонального підрозділу, а саме литовсько-польсько-українського миротворчого батальйону «ЛИТПОЛУКРБАТ». Восени 2008 р. сторони погодились, що типом підрозділу буде бригада. 16 листопада того ж року у Брюсселі уже підписали лист про наміри створення литовсько-польсько-української бригади («ЛИТПОЛУКРБРИГ») міністр охорони Литви Р. Юкнявічене, в. о. міністра оборони України В. Іваненко і заступник міністра оборони Польщі С. Коморовський [15]. Однак далі ситуація не розвивалась.

Агресія Росії щодо України змінила безпекову ситуацію в Європі, що вимагало об'єднання зусиль країн регіону та повернення до практик спільних військових формувань. Угоду про створення такого формування у 2015 р. підписали очільники урядів України, Литви й Польщі та ратифікувала Верховна Рада України.

24 липня 2015 р. у Львові було підписано Технічну угоду щодо детальних аспектів функціонування спільної військової частини та її командування, котра обумовлює детальні аспекти функціонування «ЛИТПОЛУКРБРИГ», а саме командування Бригади розміщується в м. Люблін, Республіка Польща. Підпорядковані підрозділи перебувають у пунктах постійної дислокації, у своїх країнах, залучаються до складу багатонаціональної військової частини відповідно до ухвалення рішення про застосування за призначенням бригади або будь-яких її елементів. Штатно до «ЛИТПОЛУКРБРИГ» входять міжнародний штаб, три лінійні батальйони (Батальйон «Уланів» Великої княжни Бірюте з литовської бригади «Залізний Вовк»; механізований батальйон Підгальських стрільців 19-ї механізованої бригади Війська Польського та десантно-штурмовий батальйон однієї з десантно-штурмових бригад ЗС України). Решта 14 юнітів – це підрозділи бойового та логістичного забезпечення. Кожна з країн делегує особовий склад, фінансові та матеріальні ресурси для забезпечення нормального функціонування спільної військової частини [5].

З 2018 р. особовий склад «ЛИТПОЛУКРБРИГ» взяв участь у 31-му міжнародному військовому навчанні [2]. Згідно з вимогами Міжнародної угоди, посади командира бригади, заступника командира бригади та начальника штабу бригади заміщуються військовослужбовцями Литви, Польщі та України на ротацийній основі кожні три роки. Нині командиром «ЛИТПОЛУКРБРИГ» призначено полковника Дмитра Братішка (Збройні сили України), заступником командира бригади – полковника Артураса Ясінскаса (Збройні сили Литви), а начальником штабу «ЛИТПОЛУКРБРИГ» призначено полковника Міхала Малишка (Збройні сили Польщі).

Завдання «ЛИТПОЛУКРБРИГ» полягає в тому, щоби бути в готовності до проведення планування, організації та контролю багатонаціональної операції до рівня бригади, діяти автономно в межах, визначених юридичним мандатом місії та обмеженнями оперативного середовища. Підпорядковані підрозділи багатонаціональної бригади залишаються у складі Збройних сил Литви, Польщі та України до моменту прийняття рішення щодо залучення бригади до участі в міжнародних операціях. У разі застосування в міжнародних операціях бригада перейде в розпорядження відповідного командувача Об'єднаними силами. Кількісний склад бригади становить 4 500 військових, з них 3 500 бійців Збройних сил Польщі, 350 – Збройних сил Литви, 560 – Збройних сил України [9].

Розглядаючи співробітництво України та Литви у сфері безпеки та оборони, маємо відзначити підтримку та допомогу, яку отримує наша країна у сфері підготовки військових на основі багатofункціональності, мобільності з використанням стандартів НАТО; застосування механізмів військової співпраці, консультацій; військово-технічної допомоги тощо.

Одним з аспектів двосторонньої співпраці у досліджуваній нами період є навчання військовослужбовців. Спільна підготовка особового складу збройних сил відбувається на базі Національного університету оборони України імені Івана Черняховського, Литовської військової академії імені генерала Йонаса Жямайтіса та Школи литовських збройних сил (м. Каунас) [11]. Також Литва фінансує підготовку українських офіцерів в Балтійському оборонному коледжі (BALTFDEFCOL), розташованому в м. Тарту, Естонія [4].

Важливим аспектом співпраці є підвищення кваліфікації військовослужбовців. Окремо необхідно відзначити залучення військових інструкторів Збройних сил Литовської Республіки до процесу створення в Збройних силах України сил спеціальних операцій за стандартами НАТО. З 2017 р. в Україні працюють литовські інструктори з підготовки особового складу збройних сил. Ці військовослужбовці разом з інструкторами з інших країн беруть участь у навчанні та організації діяльності

українських спецназівців, обмінюючись досвідом, отриманим під час проведення міжнародних миротворчих операцій [18]. Згідно з мандатом, затвердженим литовським сеймом, до 60 військовослужбовців можуть бути відряджені для виконання тренувальних обов'язків на території нашої держави [19]. Вони проходять службу на території Міжнародного центру миротворчості та безпеки в м. Яворів та 142-му тренувальному центрі сил спеціального призначення в м. Бердичіві. Таке партнерство з професійної підготовки та обміну досвідом є важливим для обидвох сторін: литовська сторона сприяє реформі українських збройних сил відповідно до стандартів системи колективної безпеки НАТО та вивчає досвід, якого ЗСУ набули у російсько-українській війні.

Важливим аспектом україно-литовських взаємин є допомога Литви з посилення матеріально-технічної бази українського війська, зокрема надання Литвою летального озброєння Україні (йдеться про легку стрілецьку зброю, яку литовська армія використовувала до вступу в НАТО, що не відповідає уніфікованим стандартам Альянсу, наприклад, за калібром набоїв). У 2016 р. Україна отримала від литовців понад 150 тон боєприпасів, вартість яких становила до 3 млн. євро [13]. У лютому 2019 р. Вільнюс прийняв рішення передати Україні додаткові боєприпаси для стрілецького озброєння, а саме понад мільйона набоїв вартістю 255 тис. євро. Литовська сторона наголошує на тому, що такі кроки мають потужну підтримку населення республіки та відповідають двостороннім угодам між державами [17].

Іншим практичним аспектом співробітництва у зазначений період є медична допомога учасникам бойових дій, а саме лікування та реабілітація українських військовослужбовців, які отримали поранення в зоні конфлікту. Вони, зокрема, проходять реабілітацію у військовому медичному центрі в місті Друскінінкай [20].

Під час візиту в Україну 24 лютого 2021 р. міністр закордонних справ Литви Габріеліус Ландсбергіс наголосив на послідовній підтримці Литвою територіальної цілісності та суверенітету України, європейської та євроатлантичної інтеграції, а також процесу реформ. «Незважаючи на припинення вогню, ми можемо читати звіти про загиблих або поранених українських солдатів практично щодня. Вже сім років Україна має намір проводити амбіційну програму реформ і водночас протидіяти зовнішній агресії. Ми підтримуємо послідовні та рішучі зусилля України з мирного врегулювання конфлікту на Донбасі. На жаль, Росія та підтримувані Росією групи на Донбасі поки що не доклали жодних більших зусиль», – заявив міністр закордонних справ [16].

Литва є невеликою за розмірами державою порівняно з Україною, проте суспільні трансформації

і процеси модернізації тут відбуваються набагато швидше та ефективніше. Згідно з нашим дослідженням, досвід Литви є корисним «кейсом» для України з реалізації суспільних перетворень від посттоталітарної до модерної європейської держави, коли у 2004 році Литва стала повноправним членом Організації Північноатлантичного договору та Європейського Союзу. Партнерські відносини з безпеки та оборони між нашими країнами у досліджуваній період 2000–2021 рр. є взаємокорисними, стійкими, а також постійно розвиваються.

Висновки. Україно-литовське співробітництво у сфері безпеки та оборони є одним з інструментів підвищення обороноздатності України, забезпечення територіальної цілісності та сталого розвитку, протистояння військовій агресії.

Аналізуючи нормативні документи, відомості національних міністерств оборони та органів виконавчої влади, доступну статистичну інформацію, інтерв'ю уповноважених осіб, повідомлення ЗМІ тощо, можемо переконалися в тому, що розвиток україно-литовської співпраці у сфері оборони та безпеки є активним і постійним.

Співпраця з безпеки та оборони між нашими країнами відкриває перед Україною перспективу тісної співпраці з країною НАТО без членства в Альянсі. З іншого боку, досвід українських військових, отриманий в умовах російсько-української війни, є важливим з огляду на агресивну й непередбачувану політику Росії щодо балтійських та скандинавських країн.

Основні засади партнерства України та Литви у сфері безпеки та оборони регламентуються Угодою між Міністерством оборони України та Міністерством охорони краю Литовської Республіки стосовно співробітництва у сфері оборони.

Одним з аспектів військового співробітництва між Україною та Литвою є участь спільних військових формувань у миротворчих місіях. Таким чином, у 2015 р. створено литовсько-польсько-українську бригаду «ЛИТПОЛРИГ». Іншим аспектом двосторонньої співпраці у досліджуваній нами період є навчання та підвищення кваліфікації військово-службовців. Важливим аспектом україно-литовських взаємин є також допомога Литви з посилення матеріально-технічної бази українського війська. Лікування та реабілітація українських військово-службовців є ще одним практичним аспектом співробітництва у зазначений період.

Співробітництво з країнами – членами НАТО сприяє вдосконаленню системи національної безпеки, модернізації та реформуванню Збройних сил України.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Договірно-правова база між Україною та Литвою. Офіційний сайт Посольства України у Литовській Республіці. URL: <https://lithuania.mfa.gov.ua/>

spivrobitnictvo/dogovirno-pravova-baza-mizh-ukrayinoyu-ta-litvoyu.

2. ЛИТПОЛУКРБРИГ відзначила п'яту річницю створення / *Верховна Рада України*. 13 квітня 2011 р.. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://poland.mfa.gov.ua/news/litpolukrbrig-vidznachilapryatu-richnicyu-stvorenyu1>Угода між Міністерством оборони України та Міністерством охорони краю Литовської Республіки стосовно співробітництва у сфері оборони; https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440_082.

3. Між оборонними відомствами України та Литви підписано Декларацію про наміри щодо співпраці у сфері кібербезпеки. Офіційний сайт Міністерства оборони України. URL: <https://www.mil.gov.ua/news/2019/11/27/mizh-oboronnimi-vidomstvami-ukrainita-litvi-pidpisano-deklaracziyu-pro-namiri-shhodospivpraczi-u-sferi-kiberbezpeki>.

4. Могильницька К.О. Україно-литовське партнерство в сфері безпеки та оборони. URL: <https://pl.donnu.edu.ua/article/view/7970>.

5. Технічна угода між Міністерством охорони краю Литовської Республіки, Міністерством національної оборони Республіки Польща та Міністерством оборони України щодо детальних аспектів функціонування спільної військової частини та її командування. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_553#Text.

6. Туряниця І.А. Балтійський фактор зовнішньої політики України (на прикладі Литовської Республіки). *Наукові праці*. 2014. Т. 227. Вип. 215.

7. Туряниця І.А. Українсько-литовське міждержавне співробітництво у політичній сфері (1991–2004 рр.). *Мандрівець*. 2013. № 6. С. 43.

8. Угода між Міністерством оборони України та Міністерством охорони краю Литовської Республіки стосовно співробітництва у сфері оборони. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440_082#Text.

9. Угода між Урядом Литовської Республіки, Урядом Республіки Польща та Кабінетом Міністрів України про внесення змін до Угоди між Урядом Литовської Республіки, Урядом Республіки Польща та Кабінетом Міністрів України стосовно створення спільної військової частини. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440_003-17#n2.

10. Про річні національні програми під егідою Комісії «Україна – НАТО» : Указ Президента України № 72/2021. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/722021-36825>.

11. У Каунасі відбувся випуск слухачів Міжнародного курсу інструкторів за участю військовослужбовців Збройних сил України. Офіційний сайт Посольства України у Литовській Республіці. URL: <https://lithuania.mfa.gov.ua/news/67588-u-kaunasi-vidbuvsyavipusk-sluhachiv-mizhnarodnogo-kursu-instruktoriv-za-uchasti-vijsykovosluzhbovciv-zbrojnih-sil-ukrajini>.

12. Членство Литви в Североатлантичному альянсе (НАТО). URL: <https://www.urm.lt/default/ru/vneschnaaaa-politika/litba-b-regione-i-b-mire/politika-vezopasnosti/chlenstbo-litbjy-b-nato>.

13. Як Литва озброює Україну. *BBC NEWS Україна*. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-42156868>.

14. List intencyjny w sprawie LITPOLUKRBRIG podpisany. *Ministerstwo Obrony Narodowej*. URL: <http://archiwalny.mon.gov.pl/pl/artykul/8211>.

15. List intencyjny w sprawie LITPOLUKRBRIG podpisany. *wp.mil.pl*, 16 listopada 2009. URL: <http://archiwum2013.mon.gov.pl/pl/artykul/8211.html>.

16. Lithuania's Foreign Minister Gabrielius Landsbergis: Lithuania will continue its consistent support to Ukraine. 2021. URL: <https://www.urm.lt/default/en/news/lithuanias-foreign-minister-gabrielius-landsbergis-lithuania-will-continue-its-consistent-support-to-ukraine>.

17. Lithuania to donate Soviet-made light small arms ammunition to Ukraine. *Army Technology*. 2019. URL: <https://www.army-technology.com/news/lithuania-small-arms-ammunition-ukraine>.

18. Lithuanian Special Forces Will Train the Ukrainians. *Defence24*. 2016. URL: <https://www.defence24.com/lithuanian-special-forces-will-train-the-ukrainians>.

19. Lithuania to send ammunition, more instructors to Ukraine, president says. URL: https://www.baltictimes.com/lithuania_to_send_ammunition_more_instructors_to_ukraine_president_says.

20. Meeting with personnel of the Ukrainian Armed Forces who receives rehabilitation at the medical institution of the town of Druskininkai was held at the Embassy of Ukraine in the Republic of Lithuania. *Embassy of Ukraine in the Republic of Lithuania*. 2018. URL: <https://lithuania.mfa.gov.ua/en/press-center/news/64269-u-posolytvi-ukrajini-v-litovskij-respublici-vidbulasya-zustrich-z-vijsykovoslužbovcyami-zbrojnih-sil-ukrajini-jaki-prohodyaty-reabilitaciju-u-medichnomu-zakladi-m-druskininka>.

21. National Security Strategy of the Republic of Lithuania 2017. Cooperative Cyber Defense Centre of Excellence. URL: <https://ccdcoe.org/library/strategy-and-governance>.

22. Ukrainian Prism: Foreign Policy 2017. Analytical study. Kyiv : Foreign Policy Council "UkrainianPrism", Friedrich Ebert Foundation, Office in Ukraine. 2018. 224 p.

REFERENCES:

1. Dohovirno-pravova baza mizh Ukrayinoyu ta Lytvoyu. [Legal framework between Ukraine and Lithuania. Official site of the Embassy of Ukraine in the Republic of Lithuania]. *Ofitsiyyny sayt Posolstva Ukrayiny u Lytovskiy Respublitsi* [in Ukrainian]. URL: <https://lithuania.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/dogovirno-pravova-baza-mizh-ukrayinoyu-ta-litvoyu>.

2. Lytpolukrbryh vidznachyla pyatu richnytsyu stvorenniya. [Litpolukrbrig celebrated its fifth anniversary]. URL: <https://poland.mfa.gov.ua/news/litpolukrbrig-vidznachyla-pyatu-richnicyu-stvorenniya>.

3. Mizh oboronnyimi vidomstvami Ukrayiny ta Lytvy pidpysano Deklaratsiyu pro namiry shchodo spivpratsi u sferi kiberbezpeky. [Declaration of Intent on Cyber Security Cooperation Signed between Defense Ministries of Ukraine and Lithuania]. *Ofitsiyyny sayt Ministerstva oborony Ukrayiny* [in Ukrainian]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440_078#Text.

4. Mohylnytska K.O. Ukrayino lytovske partnerstvo v sferi bezpeky ta oborony. [Ukraine Lithuanian

Partnership in Security and Defense]. URL: <https://www.mil.gov.ua/news/2019/11/27/mizh-oboronnimi-vidomstvami-ukraini-ta-litvi-pidpysano-deklaracziyu-pro-namiri-shchodo-spivpratsi-u-sferi-kiberbezpeki>.

5. TEKHNIČNA UHODA mizh Ministerstvom okhorony krayu Lytovskoyi Respubliki, Ministerstvom natsionalnoyi oborony Respubliki Polshcha ta Ministerstvom oborony Ukrayiny shchodo detalnykh aspektiv funktsionuvannya spilnoyi viyskovoyi chastyny ta yiyi komanduvannya. [Technical agreement between the Ministry of Defense of the Territory of the Republic of Lithuania, the Ministry of National Defense of the Republic of Poland and the Ministry of Defense of Ukraine on detailed aspects of the functioning of the joint military unit and its command]. *Ofitsiyyny sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny* [in Ukrainian]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_553#Text.

6. Turyanytsya I.A. (2014). Baltiyskyy faktor zovnishnoyi polityky Ukrayiny (na prykladi Lytovskoyi Respubliki). [The Baltic factor of Ukraines foreign policy (on the example of the Republic of Lithuania)]. *Naukovi pratsi*. Tom 227, Vyp. 215.

7. Turyanytsya I.A. (2013). Ukrayinsko-lytovske mizhderzhavne spivrobotnytstvo u politychniy sferi (1991–2004 rr.). [Ukrainian-Lithuanian interstate cooperation in the political sphere (1991–2004)]. *Mandrivets*. № 6, p. 43.

8. Uhoda mizh Ministerstvom oborony Ukrayiny ta Ministerstvom okhorony krayu Lytovskoyi Respubliki stosovno spivrobotnytstva u sferi oborony. [Agreement between the Ministry of Defense of Ukraine and the Ministry of Defense of the Territory of the Republic of Lithuania regarding cooperation in the field of defense]. *Ofitsiyyny sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny* [in Ukrainian]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440_082#Text.

9. Uhoda mizh Uryadom Lytovskoyi Respubliki, Uryadom Respubliki Polshcha ta Kabinetom Ministriv Ukrayiny pro vnesennya zmin do Uhody mizh Uryadom Lytovskoyi Respubliki, Uryadom Respubliki Polshcha ta Kabinetom Ministriv Ukrayiny stosovno stvorenniya spilnoyi viyskovoyi chastyny. [Agreement between the Government of the Republic of Lithuania, the Government of the Republic of Poland and the Cabinet of Ministers of Ukraine amending the Agreement between the Government of the Republic of Lithuania, the Government of the Republic of Poland and the Cabinet of Ministers of Ukraine on the establishment of a joint military unit]. *Ofitsiyyny sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny* [in Ukrainian]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440_003-17#n2.

10. Ukaz Prezydenta Ukrayiny №72/2021Pro richni natsionalni prohramy pid ehidoyu Komisiyi Ukrayina – NATO. [Decree of the President of Ukraine № 72 / 2021. On annual national programs under the auspices of the NATO-Ukraine Commission]. *Ofitsiyne internet-predstavnytstvo Prezydenta Ukrayiny* [in Ukrainian]. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/722021-36825>.

11. U Kaunasi vidbuvsya vypusk slukhachiv Mizhnarodnoho kursu instruktoriv za uchasti viyskovoslužbovtiv Zbroynykh Syl Ukrayiny. [Students of the International Instructors Course with the participation of servicemen of the Armed Forces of Ukraine graduated in Kaunas].

Ofitsiynyy sayt Posolstva Ukrayiny u Lytovskiy Respublitsi [in Ukrainian]. URL: <https://lithuania.mfa.gov.ua/news/67588-u-kaunasi-vidbuvsya-vipusk-sluhachiv-mizhnarodnogo-kursu-instruktoriv-za-uchasti-vijsykovosluzhbovciv-zbrojnih-sil-ukrajini>.

12. Chlenstvo Litvy v Severoatlanticheskom alyanse (NATO). [Lithuanias membership in the North Atlantic Alliance (NATO)]. URL: <https://www.urm.lt/default/ru/vneschnaaa-politika/litba-b-regione-i-b-mire/politika-vezopasnosti/chlenstvo-litby-b-nato>.

13. Yak Lytva ozbrojuje Ukrayinu. [How Lithuania armes Ukraine]. BBC NEWS Ukrayina [in Ukrainian]. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-42156868>.

14. List intencyjny w sprawie LITPOLUKRBRIG podpisany. *Ministerstwo Obrony Narodowej*. URL: <http://archiwalny.mon.gov.pl/pl/artykul/8211>.

15. List intencyjny w sprawie LITPOLUKRBRIG podpisany. *wp.mil.pl*, 16 listopada 2009. URL: <http://archiwum2013.mon.gov.pl/pl/artykul/8211.html>.

16. Lithuanias Foreign Minister Gabrielius Landsbergis: Lithuania will continue its consistent support to Ukraine. 2021. URL: <https://www.urm.lt/default/en/news/lithuanias-foreign-minister-gabrielius-landsbergis-lithuania-will-continue-its-consistent-support-to-ukraine>.

17. Lithuania to donate Soviet-made light small arms ammunition to Ukraine. *Army Technology*. 2019. URL:

<https://www.army-technology.com/news/lithuania-small-arms-ammunition-ukraine>.

18. Lithuanian Special Forces Will Train the Ukrainians. *Defence24*. 2016. URL: <https://www.defence24.com/lithuanian-special-forces-will-train-the-ukrainians>.

19. Lithuania to send ammunition, more instructors to Ukraine, president says. URL: https://www.baltictimes.com/lithuania_to_send_ammunition__more_instructors_to_ukraine__president_says.

20. Meeting with personnel of the Ukrainian Armed Forces who receives rehabilitation at the medical institution of the town of Druskininkai was held at the Embassy of Ukraine in the Republic of Lithuania. Embassy of Ukraine in the Republic of Lithuania. 2018. URL: <https://lithuania.mfa.gov.ua/en/press-center/news/64269-u-posolystvi-ukrajini-v-litovsykij-respublici-vidbulasya-zustrich-z-vijsykovosluzhbovcyami-zbrojnih-sil-ukrajini-jaki-prohodyaty-reabilitaciju-u-medichnomu-zakladi-m-druskininka>.

21. National Security Strategy of the Republic of Lithuania 2017. Cooperative Cyber Defense Centre of Excellence. URL: <https://ccdcoe.org/library/strategy-and-governance>.

22. Ukrainian Prism: Foreign Policy 2017. Analytical study. Kyiv: Foreign Policy Council "UkrainianPrism", Friedrich Ebert Foundation, Office in Ukraine. 2018. 224 p.

Features of cooperation between Ukraine and the Republic of Lithuania in the field of national security and defense in the period 2000–2021

Lutsyshyn Halyna Ivanivna

Doctor of Political Sciences, Professor,
Head of the Department of Political
Science and International Relations
Lviv Polytechnic National University
Stepana Bandery str., 12, Lviv, Ukraine

Kornat Lesya Yaroslavivna

Philosophy Doctor
in Public Administration,
Assistant Professor
at the Department of Political Science
and International Relations
Lviv Polytechnic National University
Stepana Bandery str., 12, Lviv, Ukraine

The relevance of research is due to the need to strengthen relations between Ukraine and Lithuania in the context of guaranteeing the security of the European space, the Baltic and Black Sea regions, in particular, the use of the experience of the Republic of Lithuania in NATO and EU membership. The peculiarities of cooperation between Ukraine and the Republic of Lithuania during 2000 - 2021 in the military sphere are considered in the article. The analysis of transformation of military cooperation between these countries in the conditions of aggression of the Russian Federation concerning Ukraine, occupation of a part of Luhansk and Donetsk areas and the Crimea, and also in the conditions of hybrid war, joint security challenges and threats from the Russian Federation is carried out. The normative-legal base of these relations is examined. An analysis of the main directions of military partnership in order to counter Russian aggression against Ukraine and the threat to the security of the Baltic States is carried out. In particular, the creation of a military formation "LITPOLUKRBRIG". The purpose of the study is a comprehensive analysis of cooperation between Ukraine and Lithuania in the military sphere to improve the security of the European space and to coordinate actions to overcome common problems in this area. The following research methods are used in the work: historical, systemic, and structural-functional.

The conclusion is made about the importance of cooperation between Ukraine and Lithuania in the military sphere as one of the tools to increase defense capabilities and ensure territorial integrity, to counter military aggression. Partnerships between our countries in the period 2000–2021 researched are mutually beneficial, sustainable and constantly evolving.

Key words: national security, regional security, cooperation in the military sphere, cooperation between Ukraine and the Republic of Lithuania, NATO.